

● ● ●

แผนการใช้ที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้นำแนวคิดขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดินร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 ร่วมกับกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อมและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน
กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
1.3 วัตถุประสงค์	1-1
1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน	2-5
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3 สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-4
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	
5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	
6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น	7-2
7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7-2
เอกสารอ้างอิง	8-1

สารบัญญัตราสาร

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดแม่ฮ่องสอน	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2-7
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2566	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรรม ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2566	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนปี 2565	2-11
3-1	สมบัติที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	6-5
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตเกษตรกรรมที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2568-2572	7-4
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-6
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ โครงการนำร่องตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอนแผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-7

สารบัญญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	อาณาเขตติดต่อ ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2-2
2-2	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2-4
2-3	สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	2-6
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	6-7

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการอย่างยั่งยืน

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วย ชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผน การใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566–30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการพัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสภาพของทรัพยากรของตำบล

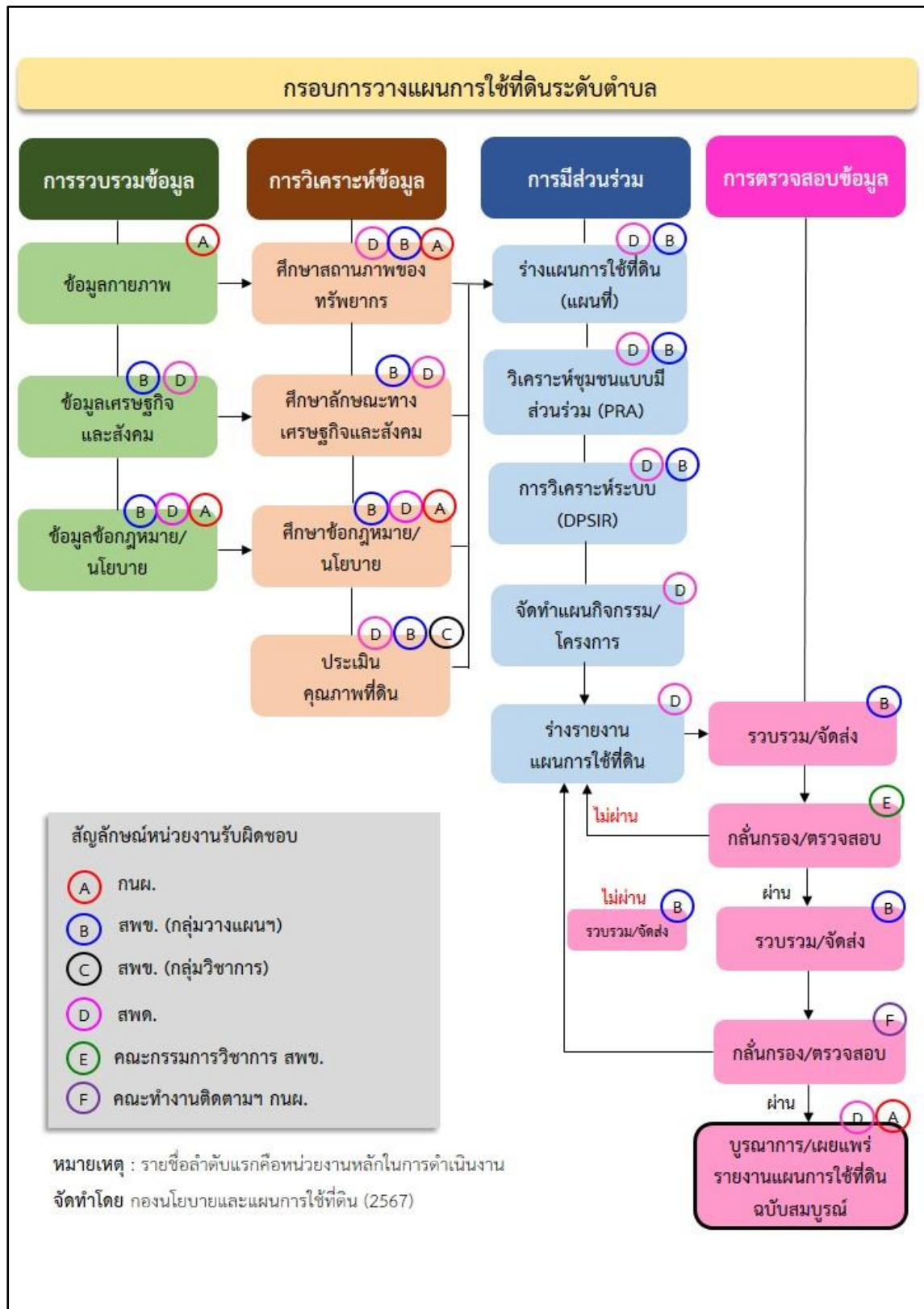
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับแสดงดังรูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“เมืองงามได้น่าอยู่ เศรษฐกิจพัฒนา วัฒนธรรมดีงาม เปี่ยมล้นคุณภาพชีวิต ธรรมชาติภิบาลเพื่อประชาชน” (เทศบาลตำบลเมืองงามใต้, 2567)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งอยู่ทางตอนกลางของอำเภอแม่สะเรียง มีพื้นที่ประมาณ 79.10 ตารางกิโลเมตร หรือ 49,437 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลบ้านกาต ตำบลป่าแป๋ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลแม่อาย อำเภอแม่สะเรียง ตำบลแม่คะตวน อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลแม่เหาะ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลแม่คง ตำบลแม่อาย อำเภอแม่สะเรียง แม่ฮ่องสอน

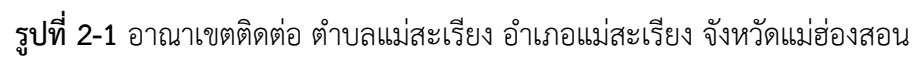
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 9 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านจอมแจ้ง	หมู่ที่ 6 บ้านดงสัด
หมู่ที่ 2 บ้านในเวียง	หมู่ที่ 7 บ้านหนองผักหนาม
หมู่ที่ 3 บ้านแพะเด่นมะห้ำ	หมู่ที่ 8 บ้านปากกล้วย
หมู่ที่ 4 บ้านทุ่งพร้าว	หมู่ที่ 9 บ้านนาคว
หมู่ที่ 5 บ้านไร่	

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชันสูง มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน เนินเขา และพื้นที่สูงชันเป็นพื้นที่ภูเขาที่มีความสูงระหว่าง 400-1,100 เมตรจากระดับทะเลปานกลาง มีแม่น้ำยวม น้ำแม่สะเรียง ไหลผ่านเป็นทางน้ำสายหลัก

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 พบว่า ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 25.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 38.1 องศาเซลเซียส ในเดือนเมษายน และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 14.2 องศาเซลเซียส ในเดือนกุมภาพันธ์

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปี 1,217.2 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 141 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนสิงหาคม มีปริมาณฝน 228.3 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 26 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 ณ สถานีตรวจอากาศ อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤศจิกายน

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงปลายเดือนตุลาคม

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤศจิกายนถึงปลายเดือนเมษายน (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

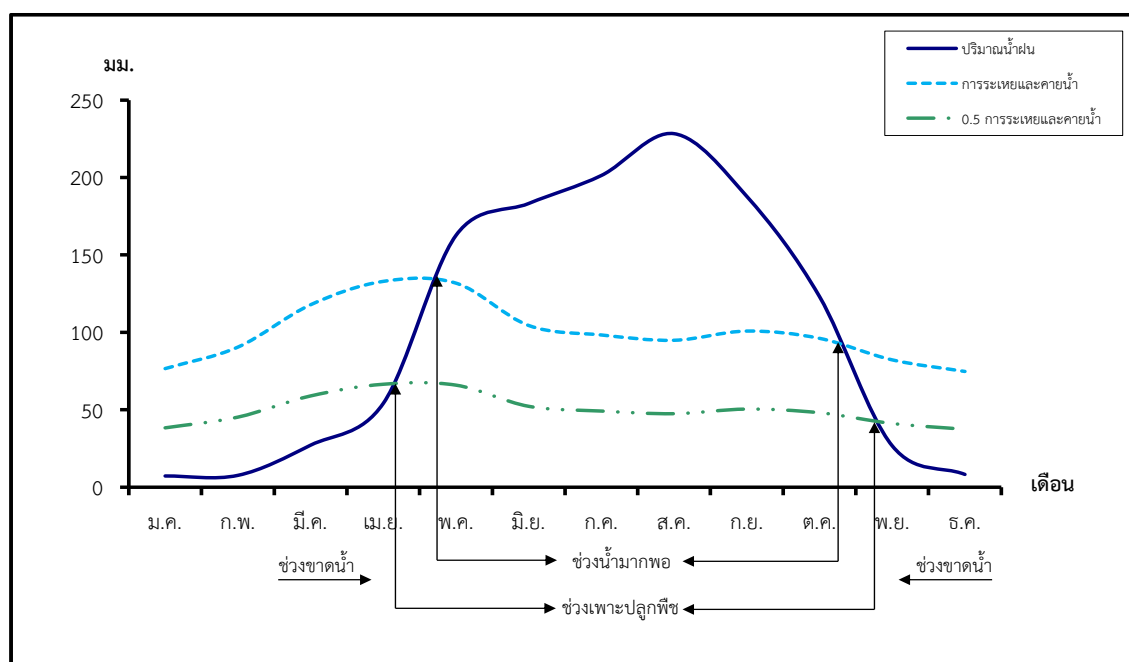
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ ² (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	14.3	31.9	21.1	77.0	7.2	1.3	76.6	7.1
ก.พ.	14.2	34.5	22.7	69.0	7.6	0.9	90.4	7.5
มี.ค.	18.0	36.9	26.5	62.0	27.1	2.3	117.8	25.9
เม.ย.	22.5	38.1	29.5	63.0	54.1	5.1	132.9	49.4
พ.ค.	24.0	35.3	28.8	74.0	162.6	16.0	131.8	120.3
มิ.ย.	23.6	32.2	27.1	84.0	183.2	24.0	104.4	129.5
ก.ค.	23.3	31.2	26.6	85.0	201.3	25.6	98.3	136.5
ส.ค.	23.1	31.0	26.4	87.0	228.3	26.5	94.9	144.9
ก.ย.	23.1	32.3	26.8	85.0	187.8	20.5	100.8	131.4
ต.ค.	22.2	33.3	26.5	84.0	123.1	13.4	96.1	98.9
พ.ย.	19.6	32.9	24.7	81.0	26.7	4.0	82.2	25.6
ธ.ค.	16.3	31.4	22.0	80.0	8.2	1.6	74.7	8.1
เฉลี่ย	20.4	33.4	25.7	77.6	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,217.2	141.2	1,200.8	885.1

หมายเหตุ: ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา (2567)

รูปที่ 2-2 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดแม่ฮ่องสอน

2.5 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2567) พบว่า สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,996 ไร่ หรือร้อยละ 6.05 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรมมีเนื้อที่ 6,466 ไร่ หรือร้อยละ 13.08 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 3,306 ไร่ หรือร้อยละ 6.68 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ นาข้าว นาข้าว+ข้าวโพด นาข้าว+ถั่วเหลือง

2) พืชไร่ มีเนื้อที่ 1,470 ไร่ หรือร้อยละ 2.98 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ถั่วเหลือง ข้าวโพด ไร่ร้าง

3) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 179 ไร่ หรือร้อยละ 0.36 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ สัก ยางพารา จามจุรี

4) ไม้ผล มีเนื้อที่ 604 ไร่ หรือร้อยละ 1.22 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ กัลย ลำไย มะม่วง

5) พืชสวน มีเนื้อที่ 8 ไร่ หรือร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พืชผัก

6) ไร่มวนเวียน มีเนื้อที่ 899 ไร่ หรือร้อยละ 1.82 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ข้าวไร่ (ไร่มวนเวียน) ถั่วเหลือง (ไร่มวนเวียน) ไร่มวนเวียนร้าง

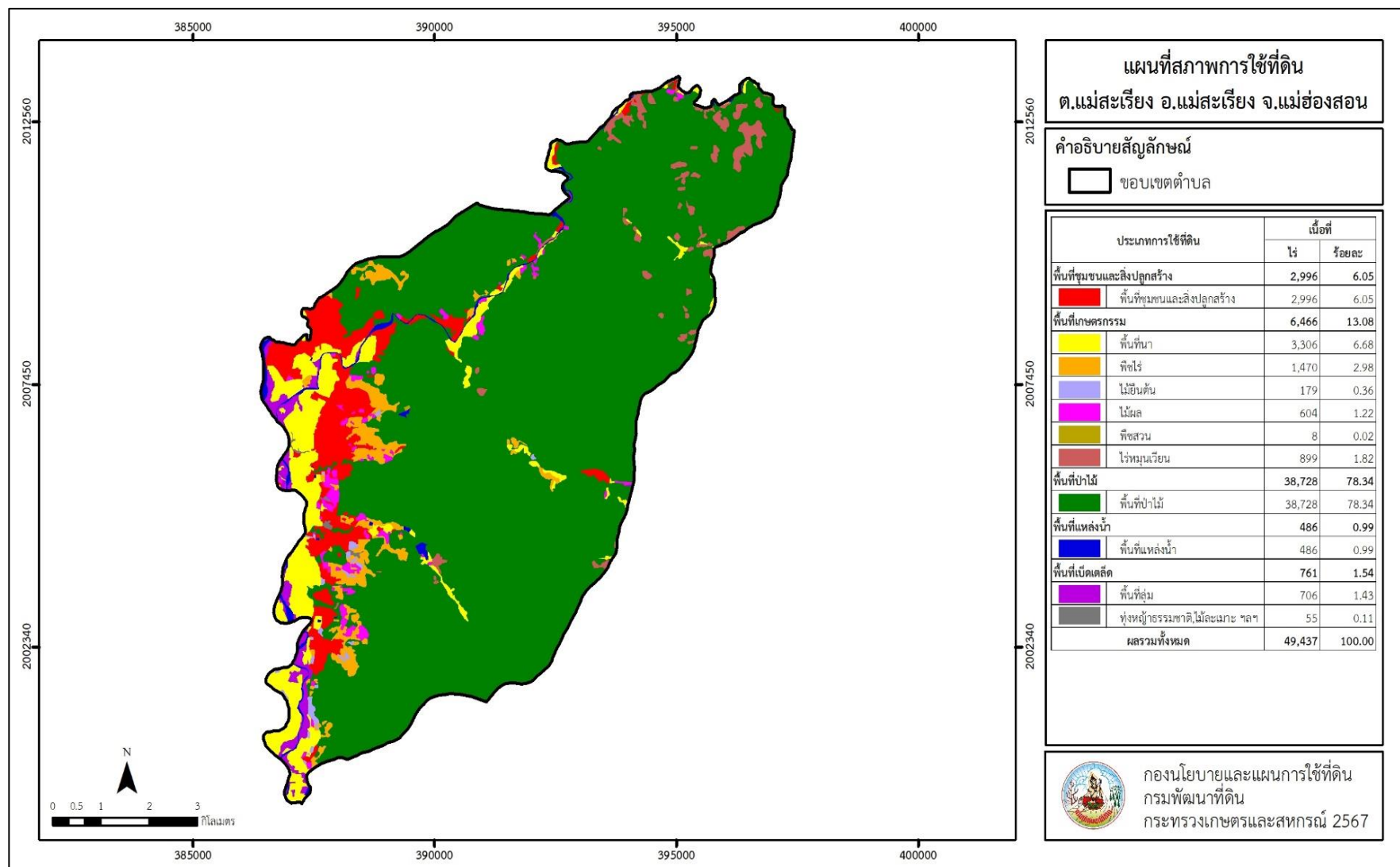
2.5.3 พื้นที่ป่า มีเนื้อที่ 38,728 ไร่ หรือร้อยละ 78.34 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าผลัดใบสมบูรณ์ ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์ ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 486 ไร่ หรือร้อยละ 0.99 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง อ่างเก็บน้ำ หนอง บึง ทะเลสาบ

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 761 ไร่ หรือร้อยละ 1.54 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พื้นที่ลุ่ม ทุ่งหญ้า สลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,996	6.05
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	804	1.62
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	1,378	2.79
U202	หมู่บ้านชาวไทยภูเขา	414	0.84
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	383	0.77
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	12	0.02
U603	สุสาน ป่าช้า	5	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	6,466	13.08
A100	นาไร่	52	0.10
A101	นาข้าว	1,699	3.44
A101+A202	นาข้าว+ข้าวโพด	1,420	2.87
A101+A206	นาข้าว+ยาสูบ	6	0.01
A101+A209	นาข้าว+ถั่วเหลือง	65	0.13
A101+A502	นาข้าว+พืชผัก	64	0.13
A200	ไร่ร้าง	152	0.31
A201	พืชไร่ผสม	3	0.01
A202	ข้าวโพด	302	0.61
A202/A209	ข้าวโพด/ถั่วเหลือง	105	0.21
A209	ถั่วเหลือง	890	1.80
A209+A502	ถั่วเหลือง+พืชผัก	3	0.01
A212	ถั่วดำ ถั่วแดง	8	0.02
A216	ข้าวไร่	7	0.01
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	3	0.01
A302	ยางพารา	7	0.01
A305	สัก	165	0.33
A318	จามจุรี	4	0.01
A401	ไม้ผลผสม	41	0.08
A406/A413	ลิ้นจี่/ลำไย	65	0.13
A407	มะม่วง	93	0.19
A407/A411	มะม่วง/กล้วย	43	0.09
A407/A413	มะม่วง/ลำไย	5	0.01

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A411	กล้วย	182	0.37
A411/A413	กล้วย/ลำไย	16	0.03
A411/A502	กล้วย/พืชผัก	1	-
A412	มะขาม	16	0.03
A412/A413	มะขาม/ลำไย	4	0.01
A413	ลำไย	138	0.28
A502	พืชผัก	8	0.02
A600	ไร่หมุนเวียนร้าง	171	0.35
A602	ข้าวโพด (ไร่หมุนเวียน)	21	0.04
A609	ถั่วเหลือง (ไร่หมุนเวียน)	172	0.35
A616	ข้าวไร่ (ไร่หมุนเวียน)	534	1.08
A624	มะเขือเทศ (ไร่หมุนเวียน)	1	-
F	พื้นที่ป่าไม้	38,728	78.34
F101	ป่าไม่ผลัดใบสมบูรณ์	798	1.61
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	18	0.04
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	37,912	76.69
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	761	1.54
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	15	0.03
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	40	0.08
M201	พื้นที่ลุ่ม	706	1.43
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	486	0.99
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	421	0.85
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	8	0.02
W201	อ่างเก็บน้ำ	54	0.11
W202	บ่อน้ำในไร่นา	3	0.01
M201	พื้นที่ลุ่ม	706	1.43
ผลรวมทั้งหมด		49,437	100.00

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (2566)

หมายเหตุ : เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง มีประชากรรวม 9,887 คน แยกเป็นชาย 4,909 คน เป็นหญิง 4,978 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 125 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 5,415 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 818 ครัวเรือน หรือร้อยละ 15.11 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียน กรมส่งเสริมการเกษตร 4,597 ครัวเรือน หรือร้อยละ 84.89 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน (ครัวเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลแม่สะเรียง	5,415	4,909	4,978	9,887
หมู่ที่ 0 แม่สะเรียง	3	69	46	115
หมู่ที่ 1 จอมแจ้ง	906	533	581	1,114
หมู่ที่ 2 ในเวียง	850	522	544	1,066
หมู่ที่ 3 แพะเด่นมะห้ำ	760	792	839	1,631
หมู่ที่ 4 พุงพร้าว	671	592	560	1,152
หมู่ที่ 5 ไร่	614	589	587	1,176
หมู่ที่ 6 ดงสังัด	589	661	713	1,374
หมู่ที่ 7 หนองผักหนาม	371	446	444	890
หมู่ที่ 8 ปากกล้วย	439	486	463	949
หมู่ที่ 9 นาขาว	212	219	201	420

ที่มา: กรมการปกครอง (2567)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตร ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	5,415	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	818	15.11
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	4,597	84.89

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2567)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2567)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเนื้อที่รวมทั้งหมด 49,437 ไร่ มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 5,415 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 9.13 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบลมีเนื้อที่เกษตรกรรม 6,466 ไร่ หรือร้อยละ 13.08 ของเนื้อที่ตำบลและเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 7.90 ไร่

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพในตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา และปลูกพืชไร่ โดยจำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 818 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกข้าวมากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา ได้แก่ ถั่วเหลือง เกษตรกรยังมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อจำหน่าย และบริโภคในครัวเรือน

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 192,353.65 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 68,429.07 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 119,897.51 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 42,653.08 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 72,456.14 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 25,775.99 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลแม่สะเรียง	179,981.27	4,915.79	6,079.87	1,376.71	192,353.65	68,429.07	119,897.51	42,653.08
หมู่ที่ 1 จอมแจ้ง	190,018.23	10,123.93	16,435.74	1,735.08	218,312.98	86,027.73	142,362.95	56,099.10
หมู่ที่ 2 ในเวียง	81439.02	0	12235.77	0	93674.8	59391.75	60203.25	38170.1
หมู่ที่ 3 แพะเด่นมะห้า	148,618.88	2,207.13	6,422.88	1,194.00	158,442.88	55,254.71	62,855.75	21,920.05
หมู่ที่ 4 พุงพร้าว	229,066.88	734.41	1,493.57	56.27	231,351.13	94,546.91	134,070.74	54,791.06
หมู่ที่ 5 ไไร่	206,763.38	11,462.54	2,474.92	3,645.48	224,346.32	74,782.11	147,086.69	49,028.90
หมู่ที่ 6 ดงสัจด์	71,944.03	358.21	10,110.07	768.66	83,180.97	34,832.03	43,411.19	18,178.44
หมู่ที่ 7 หนองผักหนาม	318,752.69	11,279.57	3,822.58	1,897.85	335,752.69	85,665.29	291,532.26	74,382.72
หมู่ที่ 8 ปากกล้วย	131,580.00	1,875.00	2,013.00	910	136,378.00	46,073.65	60,976.54	20,600.18
หมู่ที่ 9 นาขาว	170,771.43	0	0	0	170,771.43	61,831.03	155,952.38	56,465.52

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ ไม่พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ (เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตวนอุทยาน เขตห้ามล่าสัตว์ป่า) ในพื้นที่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบพื้นที่ป่าจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรีในพื้นที่ ได้แก่

- (1) เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ 30,533 ไร่
- (2) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ 13,458 ไร่
- (3) เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ 430 ไร่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 22,857 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 3,224 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 8,920 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 6,884 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 2,034 ไร่
- 6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 5,518 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 1,217.2 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่น ๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ น้ำแม่กะโน น้ำแม่สวรรค์ น้ำแม่สะเรียง แม่น้ำยม ห้วยกั่วแล ห้วยดินตอก ห้วยบง ห้วยปามาก ห้วยปู้ ห้วยปูน ห้วยโป่ง ห้วยแม่ซาง ห้วยแม่ปาน ห้วยแม่ละ ห้วยละเปาะ ห้วยลึก ห้วยหินเหล็กไฟ และห้วยอีตอง

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลแม่สะเรียง มีจำนวนบ่อบาดาลราชการ จำนวน 27 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชน จำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด 11 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 2 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 1 หน่วยแผนที่ดิน คือ หน่วยแผนที่ดิน Mkn-IA ชุดดินแม่ขาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 386 ไร่ หรือร้อยละ 0.78 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 10 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน AC-mw,col-sIA ดินตะกอนน้ำพาเชิงซ้อนที่มีการระบายน้ำดีปานกลาง และเป็นดินร่วนหยาบ มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 836 ไร่ หรือร้อยละ 1.69 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Cm-lsA ชุดดินเชิงใหม่ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนดินร่วน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,668 ไร่ หรือร้อยละ 3.37 ของเนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Kp-silB ชุดดินกำแพงเพชร มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนเปื้อน ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 449 ไร่ หรือร้อยละ 0.91 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Kp-gm-silA/b ดินกำแพงเพชรที่มีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทรายปนเปื้อน ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีค่านา มีเนื้อที่ 88 ไร่ หรือร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Li-gdC ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 33 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Li-gdD ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,555 ไร่ หรือร้อยละ 3.14 ของเนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Li-gdE ชุดดินลี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียวปนกรวด ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,310 ไร่ หรือร้อยละ 2.65 ของเนื้อที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clB ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 34 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล

9) หน่วยแผนที่ดิน Ws-clC ชุดดินวังสะพุง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,665 ไร่ หรือร้อยละ 3.37 ของเนื้อที่ตำบล

10) หน่วยแผนที่ดิน Ws-ud,gm-clB/b ดินวังสะพุงที่เป็นดินลึกลับมากและมีจุดประสีเทา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ และมีค่านา มีเนื้อที่ 1,054 ไร่ หรือร้อยละ 2.13 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 2 หน่วยแผนที่ ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 39,939 ไร่ หรือร้อยละ 80.79 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน W พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 420 ไร่ หรือร้อยละ 0.85 ของเนื้อที่ตำบล

ปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ พบปัญหาดินตื้น มีเนื้อที่ 2,898 ไร่ หรือร้อยละ 5.86 ของเนื้อที่ตำบล คือ ชุดดินลี (Li)

รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

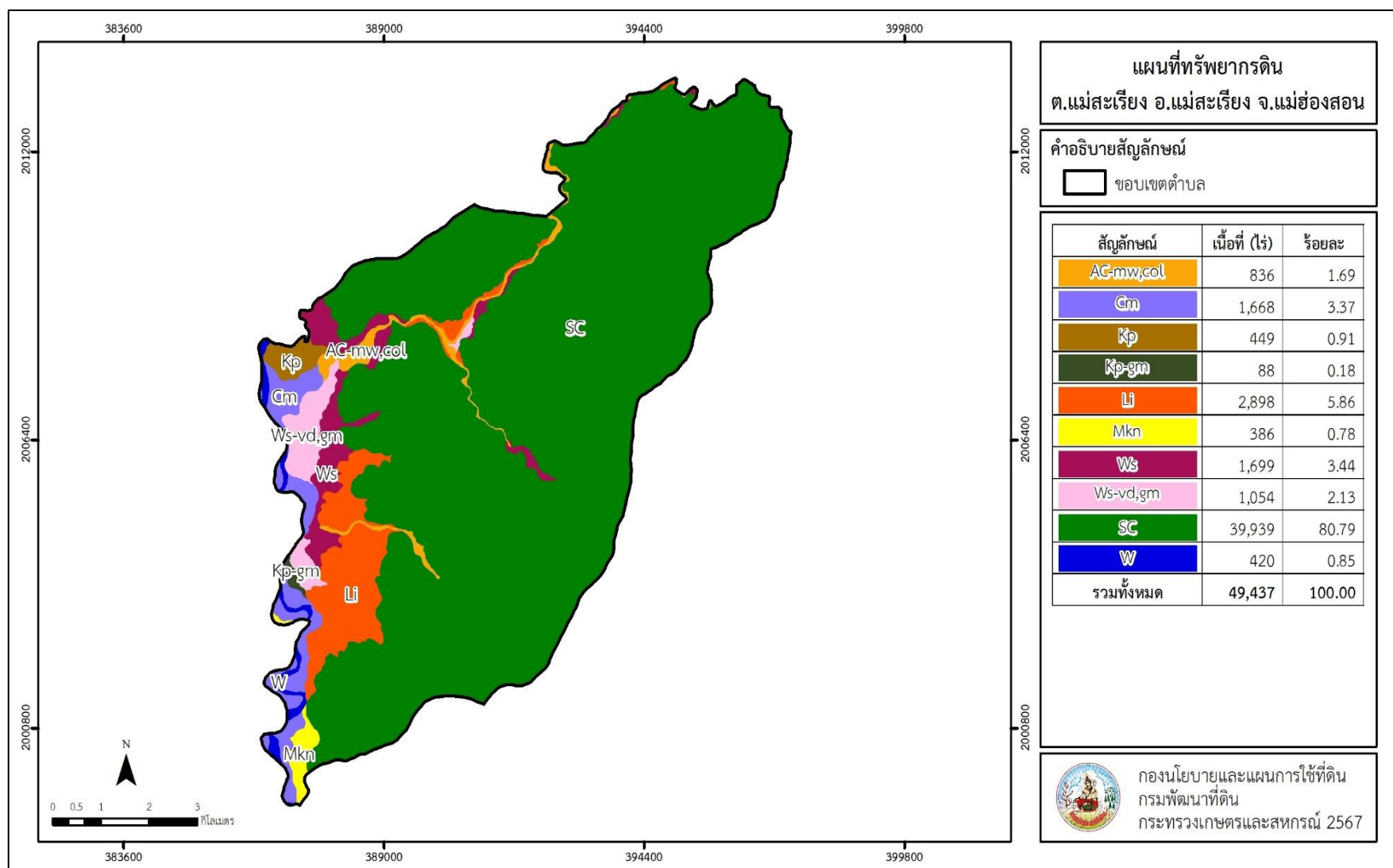
หน่วยแผนที่ดิน	ความ ลาดชัน (%)	ความ ลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความ อุดม สมบูรณ์ ของดิน	ความ จุ แลกเปลี่ยน แคต ไอออน (cmol/kg)	ความ อิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการ นำ ไฟฟ้า (dS/m)	ความลึก ของ ชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
AC-mw,col-sIA	0-2	>150	ดีปานกลาง	ปานกลาง	10-20	35-75	5.0-6.5	5.5-7.0	<2	-	836	1.69
Cm-lsA	0-2	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.0-7.0	5.0-7.0	<2	-	1,668	3.37
Kp-gm-silA/b	0-2	>150	ดีปานกลางถึง ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	88	0.18
Kp-silB	2-5	>150	ดี	ปานกลาง	<10	35-75	5.5-6.5	6.0-7.0	<2	-	449	0.91
Li-gclC	5-12	25-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	33	0.07
Li-gclD	12-20	25-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	1,555	3.14
Li-gclE	20-35	25-50	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-7.0	5.5-6.5	<2	-	1,310	2.65
Mkn-lA	0-2	>150	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	5.5-6.5	5.5-7.0	<2	-	386	0.78
Ws-clB	2-5	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	34	0.07
Ws-clC	5-12	50-100	ดี	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	1,665	3.37
Ws-vd,gm-clB/b	2-5	>150	ดีปานกลางถึง ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	10-20	35-75	6.0-7.0	5.5-7.0	<2	-	1,054	2.13
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39,939	80.79
W	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	420	0.85
รวมทั้งหมด											49,437	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลแม่สะเรียง คือ

- 1) ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน
- 2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- 3) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 4) ปัญหาหมอกควันไฟป่า
- 5) ปัญหาน้ำหลากในฤดูฝน
- 6) โรคแมลงระบาด

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลแม่สะเรียง มีความต้องการ 6 ประการ คือ

- 1) ต้องการแหล่งน้ำขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ คลองส่งน้ำ (ระบบกระจายน้ำ)
- 2) โครงการไถกลบตอซัง
- 3) การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ปูนโดโลไมท์ ให้ทันการจัดการดินก่อนเพาะปลูก
- 4) การสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดิน (Test Kit) ประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน
- 5) การสนับสนุนสารเร่ง พด. 14
- 6) แก๊ซหรือปรับปรุงหลักเกณฑ์การขุดสระน้ำในไร่นา (ปรับขนาดให้เล็กลง / ขุดในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ได้)

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 3 ประการ คือ

- 1.1) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 1.2) การใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับศักยภาพ
- 1.3) การขยายตัวของภาคการเกษตร

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 6 ประการ คือ

2.1) พื้นที่นอกเขตป่ามีจำกัด ไม่เพียงพอกับความต้องการ ทำให้มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าตามกฎหมาย

- 2.2) แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ
- 2.3) ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างต่อเนื่อง ขาดการจัดการดินที่เหมาะสม
- 2.4) ระบบการปลูกพืช และสภาพอากาศเหมาะสมต่อการระบาดของโรคและแมลง
- 2.5) ฝนตกหนักอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน
- 2.6) มีการเผาป่าและ/หรือพื้นที่เกษตร ทั้งในประเทศและประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง

3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 5 ประการ คือ

- 3.1) ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน
- 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง
- 3.3) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3.4) ปัญหารั้วธรรมชาติ เช่น อุทกภัย โรคแมลงระบาด
- 3.5) ปัญหาหมอกควันไฟ

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 3 ประการ คือ

- 4.1) การปนเปื้อนของสารเคมีในสิ่งแวดล้อม
- 4.2) เกษตรกรมีรายได้น้อย หนี้สินเพิ่มขึ้น
- 4.3) มีปัญหาต่อคุณภาพชีวิต เกิดปัญหาสุขภาพ

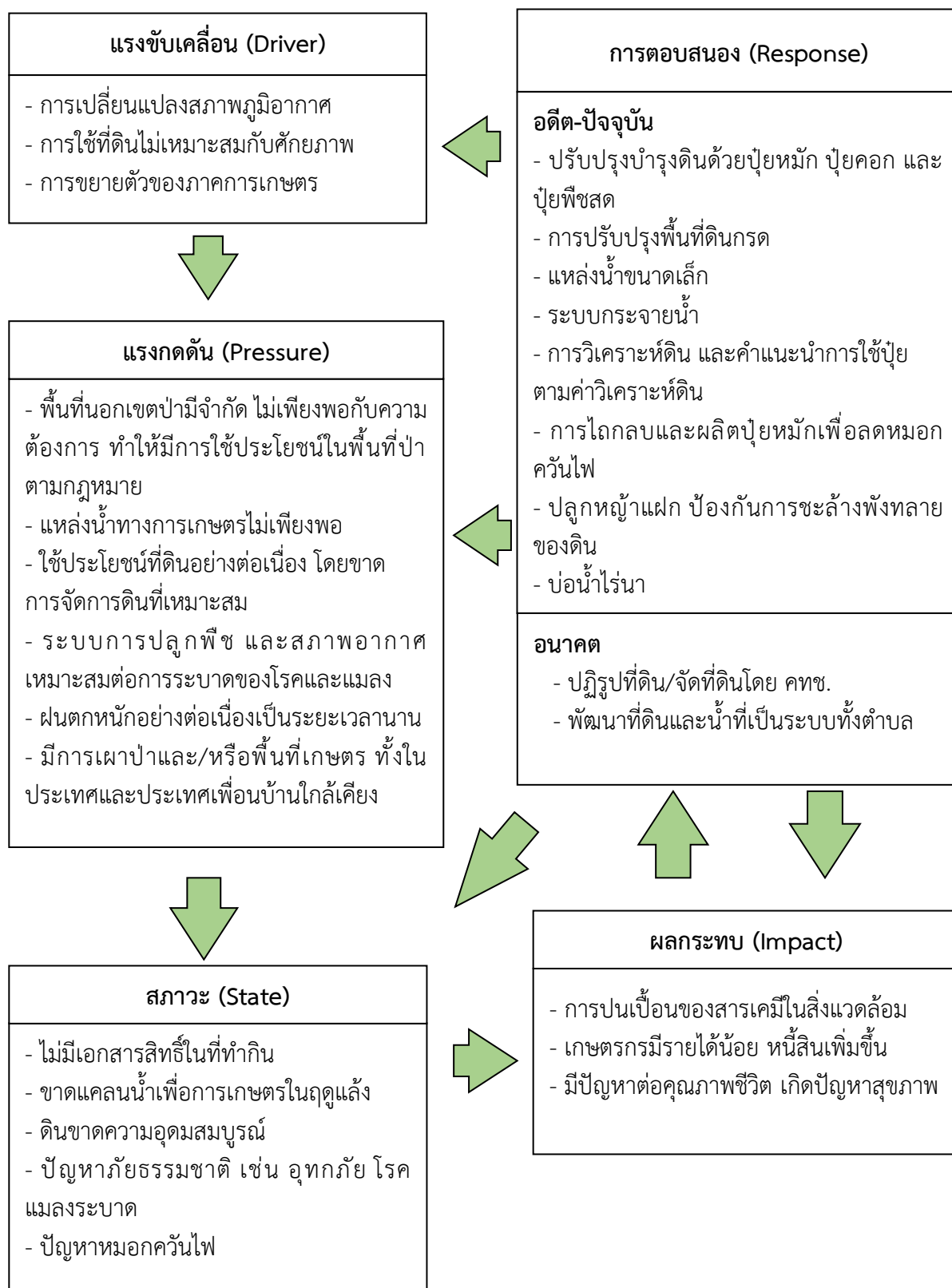
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้
อดีต-ปัจจุบัน

- (1) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- (2) การปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- (3) แหล่งน้ำขนาดเล็ก
- (4) ระบบกระจายน้ำ
- (5) การวิเคราะห์ดิน และคำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน
- (6) การไถกลบและผลิตปุ๋ยหมักเพื่อลดหมอกควันไฟ
- (7) ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- (8) บ่อน้ำไร่นา

อนาคต

- (1) ปฏิรูปที่ดิน/จัดที่ดินโดย คทช.
- (2) พัฒนาที่ดินและน้ำที่เป็นระบบทั้งตำบล

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

- 1) ข้าว เกษตรกรจะปลูกข้าว เป็นนาปีอาศัยน้ำฝนและบางพื้นที่อาศัยน้ำชลประทาน โดยปลูกในช่วงต้นเดือนกรกฎาคมเก็บเกี่ยวในเดือนพฤศจิกายน หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว เกษตรกรนิยมใช้พื้นที่นาปลูกพืชอื่น ๆ เช่น กระเทียม ถั่วเหลือง ข้าวโพด
- 2) ข้าวโพด เกษตรกรจะปลูกข้าวโพด 2 ช่วง คือหลังทำนาในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมีนาคม และปลูกบนพื้นที่ดอนโดยปลูกในฤดูฝนในเดือนพฤษภาคมเก็บเกี่ยวในเดือนตุลาคม
- 3) ถั่วเหลือง เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกถั่วเหลืองหลังทำนา เริ่มปลูกในเดือนมกราคมและเก็บเกี่ยวในเดือนเมษายน
- 4) กระเทียม เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกกระเทียมหลังนา เริ่มปลูกในเดือนธันวาคมและเก็บเกี่ยวในเดือนมีนาคม
- 5) ลำไย กล้าย เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกปลูกกล้ายตลอดทั้งปี ช่วงที่นิยมปลูกคือในช่วงฤดูฝนซึ่งมีความชื้นในดินและอากาศพอเหมาะสม
- 6) กล้าย กล้าย เกษตรกรส่วนใหญ่จะเลือกปลูกกล้ายตลอดทั้งปี ช่วงที่นิยมปลูกคือในช่วงฤดูฝนซึ่งมีความชื้นในดินและอากาศพอเหมาะสม
- 7) พืชผัก เกษตรกรจะมีพื้นที่สำหรับปลูกพืชผักตลอดทั้งปี บางรายก็จะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตจากพืชหลัก สำหรับพืชผักที่ปลูก ได้แก่ พักทอง ผักกาด คะน้า มะเขือ พริก ผักชี เป็นต้น

เดือน ระบบเกษตร	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
1. ข้าว							นาปี					
2. ข้าวโพด							ข้าวโพด					
3. ถั่วเหลือง	ถั่วเหลือง											
4. กระเทียม	กระเทียม											
5. ลำไย	ลำไย											
6. กล้าย	กล้าย											
7. พืชผัก	พืชผัก											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่าง ๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณฑิตและคำณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความ เหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจน ต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการ เขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินใน แต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ลำไย พืชผัก

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

หน่วยที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	ลำไย	พืชผัก
AC-mw,col-slA	S2o	S2o	S2s	S1
Cm-lsA	S3o	S2n	S2ns	S2n
Kp-gm-silA/b	S2on	S2on	S2ns	S2n
Kp-silB	S3o	S2n	S2ns	S2n
Li-gclC	S3ewo	S3r	N	S3r
Li-gclD	N	S3er	N	S3er
Li-gclE	N	N	N	N
Mkn-lA	S1	S3o	S3o	N
Ws-clB	S3o	S2r	S3r	S2r
Ws-clC	S3ewo	S2er	S3r	S2er
Ws-vd,gm-clB/b	S2ewo	S2o	S2s	S1

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6

แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์กรอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายในปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืน ซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศ เป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางด้านการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้ฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับการต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขต รอง ได้แก่ เขตป่าไม้สมบูรณ์ เขตป่าไม้เสื่อมโทรม และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 41,156 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 83.27 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 37,917 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 76.72 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยไว้ตามธรรมชาติ ไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดังเดิม

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 3,226 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 6.52 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก แฉกผืนป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 3 เขต รอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ มีเนื้อที่ 3,063 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.19 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตมากที่สุด ในตำบล เนื่องจากมีระบบชลประทาน สามารถส่งน้ำช่วยในการปลูกพืชเพื่อทำการเกษตรนอกฤดูฝน โดยเฉพาะข้าวนาปรัง และพืชอายุสั้นได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช ส่งผลให้มีศักยภาพของที่ดินที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกในระดับสูงถึงปานกลาง มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2110) มีเนื้อที่ 21 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.04 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมสูงถึงปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชฤดูแล้งชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2120) มีเนื้อที่ 15 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง ลำไย กล้วย พืชผัก

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2130) มีเนื้อที่ 13 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ สัก จามจุรี

(4) เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2140) มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูก ได้แก่ ข้าวโพด

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิต รองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) เป็นเขตที่มีการบริหารจัดการด้านทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะระบบชลประทาน มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม ดัดข้อจำกัดจากลักษณะดิน ซึ่งมีสมบัติดินที่ไม่เหมาะสมบางประการ มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2211) มีเนื้อที่ 1,941 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.93 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะ นาปีตามด้วยนาปรัง และบางพื้นที่ทำนาปีตามด้วยพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2212) มีเนื้อที่ 95 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.19 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง ลำไย ลิ้นจี่

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2213) มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก คือ สัก

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2214) มีเนื้อที่ 24 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง

(2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 522 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.06 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้งและบางพื้นที่ทำนาตามด้วยพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ ไม้ผลผสม กล้วย ลำไย มะม่วง

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 19 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก คือ สัก จามจุรี

- เขตปลูกพืชไร่ (สัญลักษณ์ 2224) มีเนื้อที่ 110 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.23 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกพืชไร่ โดยพืชไร่ที่ปลูกได้แก่ ข้าวโพด ข้าวไร่ พืชไร่ผสม ถั่วเหลือง

- เขตปลูกพืชทางเลือก (สัญลักษณ์ 2225) มีเนื้อที่ 2 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.01 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเป็นไร่หมุนเวียน

3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่าง ๆ การทำการเกษตร

ในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินต้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึด ลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและ มีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม จากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 123 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของเนื้อที่ ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกข้าวและบางพื้นที่ทำนาตามด้วยพืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวโพด

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 63 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูก ได้แก่ มะม่วง ลำไย ไม้ผลผสม มะขาม กล้วย ส้ม

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 63 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.13 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูก ได้แก่ สัก ยางพารา

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 2,994 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 6.05 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 2,977 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 6.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

2) เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ (สัญลักษณ์ 3300) มีเนื้อที่ 17 ไร่ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 0.03 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินที่นอกเหนือจาก 2 เขตดังกล่าวข้างต้น เช่น สุสาน ป่าช้า ไร่ออร์ท เป็นต้น

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 486 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.98 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 429 ไร่ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง แม่น้ำ เป็นต้น

2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 57 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.11 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น เช่น คลองชลประทาน อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 941 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.90 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น เหมืองแร่ ที่ทิ้งขยะ หาดทราย ไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 797 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.61 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขต ป่าไม้ตามกฎหมาย มีสภาพเป็นป่าไม้สมบูรณ์

ทั้งนี้ในเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1) หากมีการปรับปรุงบำรุงดินหรือปรับ โครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสม เช่น ยกร่อง จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำประเภทต่าง ๆ สามารถยกระดับ เป็นเกษตรกรรมขั้นดีได้ เนื่องจากการบริหารจัดการน้ำไว้แล้ว

ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สัญลักษณ์ แผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	1 เขตป่าไม้	41,156	83.27
1100	1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	37,917	76.72
1200	1.2 เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	13	0.03
1300	1.3 เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	3,226	6.52
	2 เขตเกษตรกรรม	3,063	6.19
	2.1 เขตเกษตรกรรมขั้นดี	66	0.13
2110	1) เขตทำนา	21	0.04
2120	2) เขตปลูกไม้ผล	15	0.03
2130	3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	13	0.03
2140	4) เขตปลูกพืชไร่	17	0.03
	2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง	2,748	5.56
	1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 1)	2,077	4.20
2211	- เขตทำนา	1,941	3.93
2212	- เขตปลูกไม้ผล	95	0.19
2213	- เขตปลูกไม้ยืนต้น	17	0.03
2214	- เขตปลูกพืชไร่	24	0.05
	2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2)	671	1.36
2221	- เขตทำนา	522	1.06
2222	- เขตปลูกไม้ผล	18	0.03
2223	- เขตปลูกไม้ยืนต้น	19	0.03
2224	- เขตปลูกพืชไร่	110	0.23
2225	- เขตปลูกพืชทางเลือก	2	0.01
	2.4 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ	249	0.50
2310	1) เขตทำนา	123	0.24
2320	2) เขตปลูกไม้ผล	63	0.13
2330	3) เขตปลูกไม้ยืนต้น	63	0.13

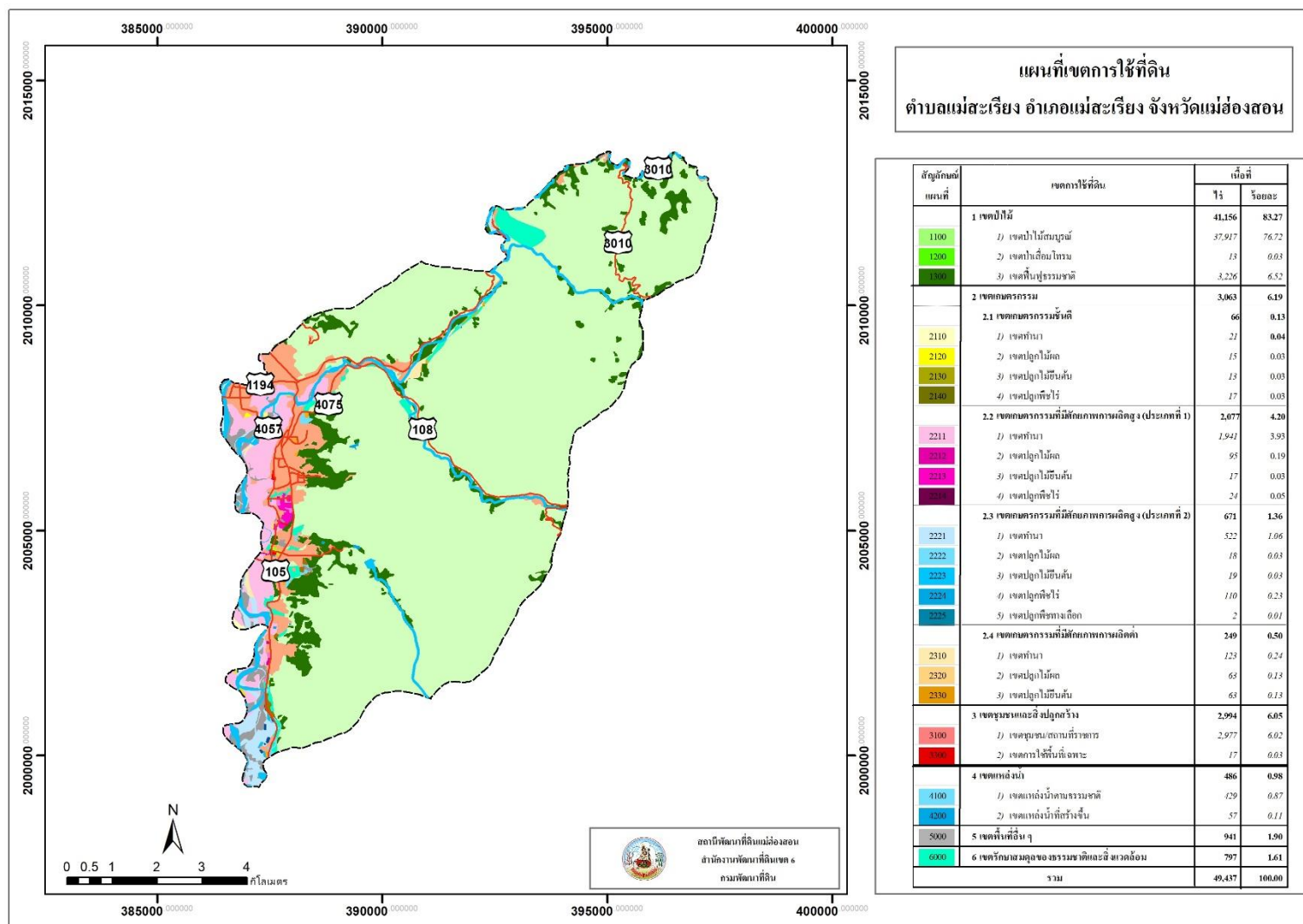
ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

สัญลักษณ์ แผนที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,994	6.05
3100	3.1 เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	2,977	6.02
3300	3.2 เขตการใช้พื้นที่เฉพาะ	17	0.03
	4 เขตแหล่งน้ำ	486	0.98
4100	4.1 เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	429	0.87
4200	4.2 เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	57	0.11
5000	5 เขตพื้นที่อื่น ๆ	941	1.90
6000	6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	797	1.6
รวม		49,437	100

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แล้ว จะต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2568 ถึง 2572

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง ไปเสนอต่อเทศบาลตำบลเมืองยวมใต้ และเทศบาล ตำบลแม่สะเรียง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายัง กรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และ ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรร ให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- (3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- (4) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
- (5) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- (6) การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช
- (7) โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก
- (8) การพัฒนาเกษตรกรของกลุ่มเดิมเข้มแข็งส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี
- (9) การผลิตปุ๋ยหมัก พด.
- (10) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

2) พื้นที่ขาดแคลนแหล่งน้ำ มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- (2) โครงการเพิ่มศักยภาพสระเก็บน้ำด้วยระบบส่งกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินงานของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม (เขตทำนา เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกไม้ยืนต้น เขตปลูกพืชไร่ และเขตปลูกพืชทางเลือก)

(1) โครงการใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)

(2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) โครงการเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร)

(3) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตการใช้ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ การวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ศูนย์ดินและปุ๋ยชุมชน ศดปช.) อบรมให้ความรู้เรื่องการปลูก ดูแลรักษา การจัดการศัตรูพืช (ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศจช.) อบรมให้ความรู้เรื่องการปลูก ดูแลรักษา การจัดการโรคและแมลงในการปลูกพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)

(4) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

(5) โครงการผักสวนครัวรั้วกินได้ โครงการเศรษฐกิจพอเพียง โครงการฝึกอบรมการทำผลไม้แปรรูป (เทศบาลตำบลแม่สะเรียง)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เทศบาลตำบลเมืองยมใต้ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนด้านการเกษตรในตำบลหลัก ๆ ที่ต้องการให้ดำเนินการ คือ แหล่งน้ำแหล่งน้ำขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ (ถ้าเป็นไปได้) คลองส่งน้ำ หรือระบบกระจายน้ำอื่น ๆ ต้องการโครงการไกลบตอซัง การสนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ปูนโดโลไมท์ ให้ทันกับการจัดการดินก่อนเพาะปลูก การสนับสนุนชุดตรวจวิเคราะห์ดิน (Test Kit) ประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน การสนับสนุนสารเร่ง พด. 14 เพื่อแก้ไขโรคพืชที่เกิดจากเชื้อราต่าง ๆ และแก้ไขหรือปรับปรุงหลักเกณฑ์การขุดสระน้ำในไร่นา (ปรับขนาดให้เล็กลง /ขุดในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ได้) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลแม่สะเรียง กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลแม่สะเรียง ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 5 ประการ คือ (1) ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน (2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง (3) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ (4) ภัยธรรมชาติ เช่น โรคและแมลงระบาด อุทกภัย และ (5) ปัญหาหมอกควันไฟ โดยปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ตำบลแม่สะเรียงเป็นมีพื้นที่การเกษตรที่ส่วนใหญ่มีการใช้ประโยชน์ตลอดทั้งปี โดยส่วนใหญ่จะทำนา และหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว จะมีการปลูกพืชหลังนา ได้แก่ กระเทียม ถั่วเหลือง ข้าวโพด พักทอง หรือพืชผักอื่น ๆ มีการจัดการดินด้วยการใช้ปุ๋ยเคมี และใช้สารเคมีทางการเกษตรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาโรคและแมลงระบาด โดยที่เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการดินที่

เหมาะสม โดยเฉพาะในด้านการปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ จากการใช้ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานาน มีการจัดการดินด้วยการใส่ปุ๋ยเคมีและมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง การใช้ดินเป็นระยะเวลานานส่งผลให้โครงสร้างของดินแน่นแข็งมากขึ้น โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วยเครื่องจักรกล ติดต่อกันเป็นระยะเวลานาน และพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีปริมาณอินทรีย์วัตถุในดินต่ำ และในบางพื้นที่ดินมีความเป็นกรดเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องมีการวิเคราะห์ดิน เพื่อจัดการดินได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีคำแนะนำให้ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินตามความต้องการของพืชในแต่ละช่วงเวลาอย่างเหมาะสม และยังช่วยลดต้นทุนในเรื่องของปุ๋ย ควรมีการสนับสนุนปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงดินกรด และที่สำคัญคือการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน และเพิ่มความสามารถในการกักเก็บธาตุอาหารพืชในดิน การไถกลบปุ๋ยพืชสดและการไถกลบตอซังพืชก็เป็นอีกทางเลือกที่สามารถเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน รวมถึงสามารถเป็นการลดการเผาที่เกิดจากพื้นที่เกษตรได้อีกด้วย ในส่วนโรคแมลงก็สามารถใช้สารอินทรีย์ เช่น พืชสมุนไพรต่าง ๆ สารชีวภาพ เช่น เชื้อราปฏิปักษ์ที่สามารถป้องกันและทำลายเชื้อสาเหตุโรคพืช ได้แก่ เชื้อราไตรโครเดอร์มาในสารเร่ง พด.3 และ 14

ในกรณีปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของตำบลไม่ได้อยู่ในเขตชลประทาน ทำให้มีแหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอกับการใช้น้ำของพืชที่ปลูก เลยเป็นอีกปัญหาสำคัญของตำบล นอกจากนั้นพื้นที่เกษตรเกินครึ่งก็เป็นพื้นที่ที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่หน่วยงานภาครัฐไม่สามารถสนับสนุนงานหรือโครงการที่จะช่วยแก้ไขปัญหการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรได้ ดังนั้นทางตำบลจำเป็นต้องรอโครงการด้านการจัดสรรที่ดินทำกินในเขตป่าไม้ก่อน หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ ถึงจะเข้าไปดำเนินการได้ ซึ่งกิจกรรมที่ตำบลต้องการเพื่อแก้ไขปัญหานี้เบื้องต้นได้แก่ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ระบบกระจายน้ำ/ส่งน้ำแบบพลังงานไฟฟ้าแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์)

สรุปกิจกรรมด้านการพัฒนาที่ดิน ที่จะช่วยแก้ไขปัญหาน้ำของพื้นที่ตำบลแม่สะเรียง โดยที่ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้กรมพัฒนาที่ดินสนับสนุน ได้แก่ การแนะนำให้ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดินที่ถูกต้องให้กับเกษตรกร การวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ สนับสนุนและส่งเสริมการทำการใช้ปุ๋ยหมัก พืชปุ๋ยสด และน้ำหมักชีวภาพ สนับสนุนปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงดินกรด การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ระบบส่งกระจาย/ส่งน้ำแบบพลังงานแสงอาทิตย์ (โซลาร์เซลล์) เพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำของพื้นที่ต่อไป

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2568-2572

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1.เขตทำนา เนื้อที่ 2,607 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.3 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 1.4 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด 1.5 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 1.7 การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช 1.8 โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 2.2 โครงการเพิ่มศักยภาพสระเก็บน้ำด้วยระบบส่งกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	2,564,450 128,000 27,200 148,750 15,000 170,000 3,000 22,500 2,050,000 805,665 423,165 382,500
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 191 ไร่ เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 112 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ 1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 1.4 การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช 1.5 การผลิตปุ๋ยหมัก พด.	271,950 51,200 42,500 750 7,500 170,000

ตารางที่ 7-1 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
2. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 191 ไร่ เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 112 ไร่	2. การบริหารจัดการน้ำ	495,344
	2.1 โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	112,844
	2.2 โครงการเพิ่มศักยภาพสระเก็บน้ำด้วยระบบส่งกระจายน้ำพลังงานแสงอาทิตย์	382,500
	3. การอนุรักษ์ดินและน้ำ	300,000
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	300,000
3. เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 151 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	100,913
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	25,600
	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	22,313
	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	2,250
	1.4 การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	42,500
	1.5 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	750
	1.6 การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช	7,500
4. เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 2 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	13,900
	1.1 การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช	300
	1.2 การผลิตปุ๋ยหมัก พด.	13,600
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	2,951,213
	2. การบริหารจัดการน้ำ	1,301,009
	3. การอนุรักษ์ดินและน้ำ	300,000
รวมแผนงาน/โครงการ		4,552,222

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตเกษตรกรรม	1) โครงการใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/สำนักงานสหกรณ์จังหวัด)
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 2,607 ไร่	2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 191 ไร่	3) โครงการเกษตรอินทรีย์ (กรมวิชาการเกษตร)
1.3 เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 112 ไร่	4) โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)
1.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 151 ไร่	5) โครงการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร)
1.5 เขตปลูกพืชทางเลือก เนื้อที่ 2 ไร่	6) อบรมให้ความรู้เรื่องการผลิตการใช้ปุ๋ย ปุ๋ยอินทรีย์ การวิเคราะห์ดินและใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ศูนย์ดินและปุ๋ยชุมชน ศดปช.) (กรมส่งเสริมการเกษตร)
	7) อบรมให้ความรู้เรื่องการปลูก ดูแลรักษา การจัดการศัตรูพืช (ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ศจช.) (กรมส่งเสริมการเกษตร)
	8) อบรมให้ความรู้เรื่องการปลูก ดูแลรักษา การจัดการโรคและแมลงในการปลูกพืช (กรมส่งเสริมการเกษตร)
	9) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (หน่วยงานในสังกัด กษ.)
	10) โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (หน่วยงานในสังกัด กษ.)
	11) โครงการฝึกสวนครัวรั้วกินได้ (เทศบาลตำบลแม่สะเรียง)
	12) โครงการเศรษฐกิจพอเพียง (เทศบาลตำบลแม่สะเรียง)
	13) โครงการฝึกอบรมการทำผลไม้แปรรูป (เทศบาลตำบลแม่สะเรียง)

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ โครงการนาร่องตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
1. การปรับปรุงบำรุงดิน														1,926,213	
เขตทำนา/เขต ปลูกไม้ผล/ไม้ยืน ต้น/พืชไร่/พืช ทางเลือก	การส่งเสริมการผลิตและการใช้ สารอินทรีย์	ราย	80	80	80	80	80	400	40,960	40,960	40,960	40,960	40,960	204,800	พด.
เขตทำนา/เขต ปลูกไม้ผล/ไม้ยืน ต้น	การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้ สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมี ทางการเกษตร	กลุ่ม	-	2	2	2	2	8	-	6,800	6,800	6,800	6,800	27,200	พด.
เขตทำนา/เขต ปลูกพืชไร่	การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืช ปุ๋ยสด	ตัน	1.25	1.25	1.25	1.00	1.00	5.75	37,188	37,188	37,188	29,750	29,750	171,063	พด.
เขตทำนา/เขต ปลูกพืชไร่	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุง ดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	250	250	250	200	200	1,150	3,750	3,750	3,750	3,000	3,000	17,250	พด.
	การจัดการปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	30	30	30	30	30	150	51,000	51,000	51,000	51,000	51,000	255,000	พด.
เขตทำนา/เขต ปลูกไม้ผล/ไม้ยืน ต้น/พืชไร่/พืช ทางเลือก	การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุง พื้นที่ดินกรด	ไร่	60	60	60	60	60	300	900	900	900	900	900	4,500	พด.
	การวิเคราะห์ตัวอย่างดิน และ ให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ และพืช	ตัวอย่าง	52	50	50	50	50	252	7,800	7,500	7,500	7,500	7,500	37,800	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลแม่สะเรียง อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตาราง 7-3 (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ (บาท)					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
เขตทำนา	โครงการส่งเสริมการไถกลบ และผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลด การปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	410,000	410,000	410,000	410,000	410,000	2,050,000	พด.
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ ยืนต้น/พืชทางเลือก	การผลิตปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	14	10	10	10	10	54	47,600	34,000	34,000	34,000	34,000	183,600	พด.
2. การบริหารจัดการน้ำ														1,301,009	
เขตทำนา/เขตปลูก ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	โครงการแหล่งน้ำในไร่นา นอกเขตชลประทาน	บ่อ	-	-	5	7	7	19	-	-	141,055	197,477	197,477	536,009	พด.
เขตทำนา/เขตปลูก ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	โครงการเพิ่มศักยภาพสระ เก็บน้ำด้วยระบบส่งกระจาย น้ำพลังงานแสงอาทิตย์	แห่ง	2	2	2	2	2	10	153,000	153,000	153,000	153,000	153,000	765,000	พด.
3. การอนุรักษ์ดินและน้ำ														300,000	
เขตปลูกไม้ผล/ไม้ ยืนต้น	การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการ อนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	250,000	60,000	60,000	60,000	60,000	60,000	300,000	พด.

เอกสารอ้างอิง

- กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา: <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>, 1 มีนาคม 2567.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบลปี 2565. แหล่งที่มา : <https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2567. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา: <http://mvos2.gistda.or.th/>, 1 มีนาคม 2567.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี พ.ศ. 2537-2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- เทศบาลตำบลเมืองยมใต้. 2567. วิสัยทัศน์และพันธกิจ. แหล่งที่มา: <http://www.yuamtai.net/vision2022.html>, 5 กรกฎาคม 2567.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิก. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

สถานีพัฒนาที่ดินแม่ฮ่องสอน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 6 กรมพัฒนาที่ดิน

104 หมู่ 3 ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน 58000

053-611853